

Επιρρηματική μετοχή

- 1. Αιτιολογική.** Αιτιολογεί το νόημα του ρήματος απ' όπου εξαρτιέται. Η αιτιολογική μετοχή και το ρήμα που προσδιορίζει βρίσκεται σε λογική σχέση αιτίας (μετοχή) και αποτελέσματος (ρήμα).
Αρνηση: ού.
- *Νομίζων ὑμᾶς ἀμείνους εἶναι πολλῶν βαρβάρων, διὰ τοῦτο προσέλαβον*
- 2. Τελική.** Δηλώνει το σκοπό στον οποίο αποβλέπει και κατευθύνεται η ενέργεια του υποκειμένου του ρήματος απ' όπου εξαρτιέται.
Αρνηση: μή
Παρεσκευάζοντο ὡς πολεμήσοντες (=ἵνα πολεμήσαιεν)
- 3. Υποθετική.** Δηλώνει τον όρο, την προϋπόθεση με την οποία μπορεί να ισχύει ή να αληθεύει αυτό που εκφράζει το ρήμα απ' όπου εξαρτιέται. Αρνηση: μή
- *Δίκαια δράσας συμμάχους ἔξεις θεούς (=ἐάν δράσης δίκαια...)*

ΕΙΔΟΣ	ΓΝΩΡΙΣΜΑΤΑ	ΜΕΤ/ΖΕΤΑΙ	ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑΤΑ
1. Αιτιολογική	α. Δε συνοδεύεται από κανένα μόριο β. έχει μπροστά της τα μόρια: ἄτε, ἄτε δή, οἶον, οἶον δή, οἶα, οἶα δή (αντικειμενική αιτιολογία) ή το ὥς (υποκειμενική αιτιολογία)	Επειδή, διότι, εξαιτίας του ότι, επειδή πραγματικά με την ιδέα ότι, επειδή κατά τη γνώμη μου..., μας Τώρα που, αφού για και (αν έχει παράλληλα και έννοια χρόνου)	- Ταῦτα οὐ ποιοῦντες παρανομοῦσι - Κῦρος ἄτε παῖς ὧν ἦδετο τῇ στολῇ (ἄτε ὧν = επειδή πραγματικά ἦταν) - Τρόπαιον ἔστησαν ὡς νενικηκότες (= γιατί κατά τη γνώμη τους είχαν νικήσει) - Ἐνδώσουσι οἱ Ἀθηναῖοι δρώντες ἡμᾶς ἐν δόφ' ὄντας (= τώρα που βλέπουν...)
2. Τελική	α. είναι πάντα σχεδόν σε χρόνο μέλλοντα (σπάνια και σε χρόνο ενεστώτα) β. εξαρτιέται συνήθως από ρ. κίνησης (τότε σπάνια έχει μπροστά της το: ὥς) ή σκοπίμης ἐνέργειας (τότε σχεδόν πάντα έχει το: ὥς)	για να + υποτακτική	- Τοῦτο λέξων (ἵνα λέξω) ἔρχομαι - Συλλαμβάνει Κῦρον ὡς ἀποκτενῶν - Ὅρκον ἑπακτόν διὰ δύο προφάσεις προσδέχου, ἢ σεαυτὸν αἰσχρᾶς αἰτίας ἀπολύων (= ἵνα ἀπολύης) ἢ τοὺς φίλους διασώζων
3. Υποθετική	Σοβαρές ενδείξεις ότι μια μετοχή είναι υποθετική είναι το αν στην πρόταση που ανήκει η μετοχή υπάρχει: α. δυνητική οριστική β. δυνητική ευκτική γ. δυνητικό εξαρτημένο απαρέμφατο δ. μελλοντική έκφραση ε. ένα δοξαστικό ρήμα	εάν, αν + οριστική ιστ. χρ. ή υποτακτική κάθε φορά που + οριστική παρατατικού	- Ταῦτα ἔχων (=εἰ ἔχω) ἅπαντα ἔχω - Πῶς νῆσον οἰκούντων (=εἰ ᾤκουν) ταῦτ' ἂν ἐγίγνετο - Οὐκ ἂν δύναιο μὴ καμῶν (=εἰ μὴ κάμοις) εὐδαιμονεῖν - Δοκεῖ δέ μοί τις ἂν εἰπῶν τοῦτο τᾶληθές εἰπεῖν - Δίκαια δράσας συμμάχους ἔξεις θεούς

4. **Εναντιωματική** Δηλώνει την αντίθεση και τη λογική ανακολουθία που υπάρχει ανάμεσα στο νόημα της μετοχής και στο νόημα του ρήματος απ' το οποίο εξαρτιέται η μετοχή.
- *Ἕλληνες ὄντες (=εἰ καὶ εἰσί) κατὰ τῆς Ἑλλάδος μάχονται.*
- 4α. **Παραχωρητική** Δηλώνει ότι αυτός που μιλάει ή γράφει παραδέχεται κάτι ή υποχωρεί σε κάτι που εμφανίζεται αντίθετο στο νόημα του ρήματος απ' το οποίο εξαρτιέται η μετοχή
- *Οὔτοι οὐδέ δις ἀποθανόντες δίκην δοῦναι δύναιτ' ἄν (=ἔστω καὶ ἄν...)*
5. **Χρονική** Δηλώνει πότε γίνεται αυτό που σημαίνει το ρήμα απ' το οποίο εξαρτιέται. Ἀρνηση: οὐ ή μή
- *Μικρόν δ' ἕπνου λαχών (=ἐπεὶ ἔλαχεν) εἶδεν ὄναρ.*
6. **Τροπική** Δηλώνει τον τρόπο της ενέργειας του υποκειμένου του ρήματος απ' το οποίο εξαρτιέται. Ἀρνηση: οὐ ή μή
- *Ληξόμενοι ζῶσι (= ληστεύουν και ζούν) - Ἵτε θαρροῦντες*

ΕΙΔΟΣ	ΓΝΩΡΙΣΜΑΤΑ	ΜΕΤ/ΖΕΤΑΙ	ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑΤΑ
4. Εναντιωματική	1. Μερικές φορές για έμφαση ή για να δηλωθεί με μεγαλύτερη σαφήνεια ή εναντίωση ή παραχώρηση η εναντιωματική μετοχή έχει μπροστά της τα: καί, καίπερ, καίτοι, καί ταῦτα, πάνυ, οὐδέ, μηδέ 2. Κοντά στο ρήμα της πρότασης στην οποία ανήκει η μετοχή μπορεί να βρίσκονται τα: ὅμως, εἶτα, ἔπειτα, ἀλλ' ὅμως, ἀλλά καί	1. Μολονότι, ενώ + οριστική 2. Αν και + οριστική ιστορικού χρόνου ή υποτακτ. 3. Ἔστω και αν, ἀκόμη και αν, και αν ἀκόμη	- Ἕλληνες ὄντες κατὰ τῆς Ἑλλάδος μάχονται - Εἰσήλθετε ὑμεῖς καίπερ οὐ διδόντος τοῦ νόμου - Καί οὐ μεταλαβόντες τοῦ χρυσοῦ ὄμως πρόθυμοι ἦσαν - Ὅθεν οὐκ εἰδότες ὡς ἔπος εἰπεῖν οὐδέν, οἴομεθα τά πάντα εἰδέναι - Οὔτοι οὐδέ δις ἀποθανόντες δίκην δοῦναι δύναιτ' ἄν (= ἔστω και αν καταδικαστοῦν)
5. Χρονική	Μερικές φορές για έμφαση ή για να δηλωθεί με μεγαλύτερη σαφήνεια η χρονική σημασία έχει: α. μπροστά της τα: ἄμα, εὐθύς, μεταξύ, αὐτίκα, ἤδη. β. μετά απ' αυτή τα: οὔτω, τότε, εἶτα, ἔπειτα, ἐκ τούτου, μετά ταῦτα, ἐνταῦθα		- Γελάσας δ' ἄμα ἤσυχῆ εἶπε (=ἐπεὶ ἐγέλασε) - Δρυός πεσοῦσης (=ἐπειδάν πέση) πᾶς ἀνὴρ ξυλευεται - Δειπνήσαντες δέ (=ἐπειδάν δειπνήσητε) ἀπελαύνετε - Πάλιν δέ ἐρωτώμενος (=ὀπότε ἐρωτῶτο) ὁ Σωκράτης ... ἔφη
6. Τροπική	Βρίσκεται τις πιο πολλές φορές σε χρόνο ενεστῶτα και πιο σπάνια σε ἀόριστο ή παρακείμενο	α. με μετοχή (σε ὄντας ή ὦντας) β. με το να + ρ. γ. ρήμα + και δ. χωρίς να + ρ (ὅταν έχει αρν.) ε. με επίρρημα ή εμπρόθετα	- Ληξόμενοι ζῶσι= α. ληστεύοντας ζουν β. με το να ληστεύουν γ. ληστεύουν και ζουν ε. ληστρικά ή με ληστεία - Ἀπέπλευσαν οὐδέν πράξαντες